

İSLÂM CILIĞIN 21. YÜZYILA DEVREDEN SORU(N)LARI

— KAMİL ERGENÇ —

İdeolojilerin devrinin kapandığı, meta anlatıların etkisizleştiği/nin iddia edildiği postmodern zamanlarda İslâmcılık ideolojisinin 21. yüzyıla devreden soru(n)larını konuşmak kimilerince zaman kaybı gibi değerlendirilebilir. Ancak ben o kanaatte değilim. Çünkü İslâmcılığın esin ve besin kaynağının vahiy bilgisi-nübüvvet pratiği ve bu bilgi-pratikle mütenasip düşünce mirasımız olduğuna inanıyorum. Demek ki hangi zaman diliminde yaşıyor olursak olalım vahiy bilgisi-nübüvvet pratiği ekseninde cari gerçekliğe müdahil olan her türlü çaba/ceht İslâmcılık dairesi içinde değerlendirilebilir.

DÖNEMLERİ AŞAN BİR DURUŞUN ADI OLARAK İSLÂM CILIK

Böylece 19. yüzyılın başından itibaren sürekli kan kaybeden Osmanlı İmparatorluğu'nu kurtarmak amacıyla aynı yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkan cereyanlar arasında etki kapasitesi en yüksek olan İslâmcılığı belli bir dönemle sınırlandırmayarak tarihin bütününe şamil bir duruşun adı diye nitelenmiş oluyoruz. Başka bir ifadeyle meseleyi sadece Osmanlı'nın yıkılışına engel olmaya namzet akımlar bağlamında değil, Müslümanların tarihinde küfre, zulme, tuğyana, nifaka, cehalete karşı mücadele ve mücahade perspektifinden ele almak gerektiğini izhar ediyoruz.

Bu perspektifin ana akım akademik literatüre uygun olmadığını farkındayım. Akademik

havzalar İslâmcılığı modern döneme has bir ideoloji şeklinde tanı(mla)mayı tercih ediyor. Müslüman toplumların modern Batı'yla karşılaşmalarının neticesinde yaşadığı ağır askerî mağlubiyetlerin ve kültürel/siyasi/iktisadi/entelektüel sömürgeciliğin bir refleksi olarak İslâmcılığı doğurduğuna dair tez/ler akademik havzalarda daha makbul görünüyor. Bu alanda yetkin eserler veren İsmail Kara'ya göre İslâmcılık "XIX-XX. Yüzyılda İslâm'ı bir bütün olarak (inanç, ibadet, ahlak, felsefe, siyaset, hukuk, eğitim (...)) "yeniden" hayata hâkim kılmak ve akılcı bir metotla Müslümanları, İslâm Dünyasını batı sömürsünden, zalim ve müstebit yöneticilerden, esaretten, taklitten, hurafelerden kurtarmak, medenileştirmek, birleştirmek ve kalkındırmak uğruna yapılan aktivist ve eklektik yönleri baskın siyasi, fikrî, ilmi çalışmaların, arayışların bütününe ihtiva eden bir düşünce ve harekettir."¹

Müslüman toplumlar tarihin belli dönemlerinde karşılaştıkları yeni durumları, yaşadıkları ağır buhranları aşmak için İslâmî referanslar temelinde çok yoğun, çok nitelikli çaba sarf etti. Hicaz Yarımadası'ndan çıkıp Sasani-Roma gibi kurumsallaşmış kültürel havzalarla hiçbir komplekse kapılmadan yüzleşti, hesaplaştı ve onları aştı. Yüce İslâm'ın insanın şahsiyetine verdiği değer, ilmi-entelektüel çabaya gösterdiği özen, bilgiye, hayata, tarihe, topluma tevhid

1 İsmail Kara, *Müslüman Kalarak Avrupalılaşmak*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2019, s. 16.

Müslüman toplumlar tarihin belli dönemlerinde karşılaştıkları yeni durumları, yaşadıkları ağır buhranları aşmak için İslâmî referanslar temelinde çok yoğun, çok nitelikli çaba sarf etti. Hicaz Yarımadası'ndan çıkıp Sasani-Roma gibi kurumsallaşmış kültürel havzalarla hiçbir komplekse kapılmadan yüzleşti, hesaplaştı ve onları aştı.

(birlik/bütünlük) eksenli bakış/nazar bu yüzleşme, hesaplaşma sürecinin motor gücüydü bir bakıma. Bunu yanında Müslümanların inançlarına-itikatlarına olan güvenleri onları her nereye gittilerse kendilerini merkezde konumlandıklarını, özne olmalarını sağladı. Aziz İslâm'ın dinler arasında herhangi bir din değil, insanlık ailesinin felahına vesile olacak tek din; ahlaki tutum ve davranış örneği bakımından Son Elçi'nin (s.) tek önder olduğu hususunda tereddüt göstermemeleri ve inandıkları hakikatin temsil ve tebliğinde olağanüstü titiz davranmaları tarihin seyrini değiştirdi.

Karşılarına çıkan köklü medeniyetlerin kurumsal/okullaşmış teoloji-felsefe-bilim gelenekleriyle vahiy ve nübüvvet bilgisine-pratiğine yaslanarak yüzleşmeleri, onların bünyelerine uygun olanları vermekten kendi bünyelerine uygun olanları ise almaktan imtina etmemeleri dönemin İslâmî küreselleşmesini sağlayan en önemli adımlardan biriydi. Şayet ana istinatgâhlarına sadakat göstermeseydiler -başka bir ifadeyle mutlak hakikat olan vahiy bilgisi ve onun pratiği olan nübüvvetle rabitalarını güçlü tutmasaydılar- bu alışveriş süreci çok büyük sorunlara yol açacaktı. İlme/âlîme/entelektüel çabaya verilen kıymet o kadar büyüktü ki savaş ganimeti olarak kitap talep edil(ebil)iyordu. Bu İslâmî duruşun bıraktığı miras bugünkü soru ve sorunların aşılmasında ilham kaynağı olabilir.

PARADİGMA DIŞINA ÇIKAMAMAK

Bu bağlamda İslâmcılığın tarihsel seyri içinde modern döneme ayrı bir başlık açmak ve İslâm dünyası toplumlarının hâlihazırdaki durumu

cihetinden müstakil bir değerlendirme yapmak gerektiği kanaatindeyim. Tarihe âdeta bir tsunami dalgası gibi giren ve çok kısa bir sürede İslâmî küreselleşmeyi gerçekleştiren (yani mübarek İslâm'ın beyan ettiği hakikatten ilham alan bir sosyal gerçekliği bütün boyutlarıyla ikame eden), farklı kültür havzalarının teolojik, felsefi, bilimsel mirasını aşan, Haçlı, Moğol saldırılarıyla büyük bir sarsıntı yaşamasına rağmen o güne kadar inşa ettiği sosyal gerçekliğinin yıkılmasına müsaade etmeyen İslâmî duruş ne oldu da modern paradigma karşısında zaafa düştü? Bu paradigmayla barışma / uzlaşma anlamına gelen Tanzimat Fermanı'nı eksene aldığımızda diyebiliriz ki, yaklaşık iki asırdır devam eden modernleşme tecrübemiz içinde İslâmcılık kendi özgünlüğü, derinliği ölçüsünde "paradigma dışı" bir mücadele hattı oluşturamadı. Onun yerine modern değerler sisteminin kavramsal ve kurumsal çerçevesine 'İslâmî bir renk vermeyi' tercih etti. Ancak bugünden geriye baktığımızda görüyoruz ki batı modernleşmesi Hıristiyanlığın tarihsel tecrübesinden bağımsız değil... Aynı tecrübeyi yaşamayan toplumların burada üretilen bilgiyi sanki "nötr"müş gibi kabul ederek ithal etmesi telifi mümkün olmayan bir sapmaya yol açabilir(hatta açmıştır). Veya ilgili toplumun burjuva Protestan kodlarla teçhiz edilmesine sebep olabilir(hatta olmuştur). Paradigma dışı mücadelenin neden inşa edil(e)mediği hakkında tefekkür etmeye mecburuz.

20. yüzyılın son çeyreğinde İran'da medrese öncülüğünde gerçekleşen inkılabın -her ne kadar bu inkılab şimdilerde entegrist mollalar eliyle ulus devletçi bağlama hapsedilse ve merhum Ali Şeriatî'nin tespitiyle "Safevi Şiiliği"ni diriltmeye uğraşsa da- özgünlüğüne işaret etmek gerekiyor. Öte yandan merhum Seyyid Kutub'un modern paradigmayı cahili değerler sistemiyle eşitleyen, yani İslâm'la telif edilmesi mümkün olmayan bir olgu olarak tespit edip "epistemolojik bağımsızlığa" davet eden çabasını da takdir etmek gerekiyor. Türkiye özelinde ise emsalleri arasında en özgün duruşa sahip olan Said Halim Paşa'ya dikkat çekmek gerekir. Lakin bu duruş ne yazık ki kamusal bilince dönüşmemiştir. Paşa'nın Osmanlı ve Batı dünyasının sosyal düzenine, tarihsel tecrübesine ve inanç/itikad değerlerine

ilişkin tespitlerinin İslâmcı ideolojinin özgünlüğü bağlamında oldukça önemli olduğunu söylemek mümkündür. Avrupa'nın Hıristiyanlık özelinde geçirdiği evrelerin İslâm'ın sosyal düzeniyle bir tutulmaması gerektiğine dair vurgusu, üzerinden bir asır geçmesine rağmen, hâlâ canlılığını korumaktadır. İktidar ilişkilerinin Batı'da öncelikle kilisenin manevi nüfuzu, sonra maddi krallık ve ulus devletleşme şeklinde evrilmesi Batı sosyal düzeninin de bu evrime uygun olarak şekillenmesine sebep olmuştur. Toplumların hakikat algılarının onların sosyal gerçekliğine nüfuz edici olduğu inkâr edilemez. Hangi inanç siteminden olursa olsun hakikat telakkisi insan, evren, tarih, toplum, siyaset gibi olguların şekillenmesinde belirleyici ve tayin edici bir özelliğe sahiptir. Budist öğretinin kast sistemine, Konfüçyüs geleneğinin tanrı-kral algısına, Protestanlığın kapitalizme yatkınlıkları görmezden gelinemez.

Bu bağlamda bugün için İslâmcılığın önünde çözüme /vuzuha kavuşturulmayı bekleyen en büyük problem modern (şimdilerde post-modern) değerler sisteminin kavramsal ve kurumsal çerçevesinin (hayat tarzı ve dünya görüşünün) İslâm'la telif edilip edilmeyeceğine karar ver(il)mesidir. Şimdiye kadar ki yaklaşım (kimi küçük istisnalar dışında) modern paradigmanın tarihin seyri içinde zorunlu bir uğrak noktası olduğu, bu noktanın inşa ettiği siyasi-iktisadi-sosyolojik, hukuki, bilimsel vesair yaklaşımların dışında kalmanın mümkün olmadığı, Batı dışı tüm toplumların bu noktayı merkeze alarak kendilerine çekidüzen vermeleri gerektiği şeklindeydi. Ancak 19. ve 20. yüzyıl tecrübesi gösterdi ki Batı modernleşmesi tarihsel bir zorunluluk değil bilakis insanlık tarihindeki en büyük, en korkunç, en yıkıcı, en barbar sapmadır/inhiraftır. Dahası bir projedir! Batı modernleşme tecrübesini kendi bünyesine aktarmak isteyen toplumlar kaçınılmaz olarak bu sapmanın/inhirafın acı meyvelerini tattılar ve (şayet vazgeçmezlerse) daha kötülerıyla de karşılaşacaklar.

Türkiye özelinde İslâmcılık Batı modernleşmesini ya teknik-ahlak ayrımı ekseninde tekniği alıp ahlakı almamak tutumuyla karşıladı (ki bunu ne kadar başardığı ayrı bir tartışma konu-

Said Halim Paşa

sudur) ya da Japonya (İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ise Amerika) örneğini öne çıkararak muhafazakâr modernleşmenin imkânlarını zorladı. Ancak her iki durumda da bünye kan kaybetmeye devam etti/ediyor. Çünkü Batı modernleşmesi bir bütündü (*küll*) ve epistemolojik referansları antik Yunan, Roma, Hıristiyanlık üçlüsüne istinat ediyordu. Dolayısıyla onun sosyal, siyasal, iktisadi, bilimsel gerçekliği de bu referans sistemlerinden esinlenmişti. Sözünü ettiğimiz bu epistemolojik referanslarda "çatışma" merkezi öneme haizdir. Başta tanrı ve insan olmak üzere insan-insan, insan-tabiat, kadın-erkek, baba-evlat, devlet-birey, işçi-patron sürekli bir çatışma hâlinindedir.

UZLAŞMADAN ENTEGRASYONA

Sözünü ettiğimiz bu çatışma ilerlemenin muharrik gücü kabul edilir. Hümanizm düşüncesi buradan ilham alır. Gerçek anlamda birey olmanın yolu tanrıyla kavgadan geçer bu düşünceye göre... Din insanı sınırlandıran, özgürlüğünü elinden alan bir olgudur. Böylece tanrı ile insan

arasında ilelebet sürecek bir düşmanlık varsayıldı. Tanrı insanın düşmanıydı çünkü bilgi ateşini ondan saklamıştı. Ne zaman ki insanı yaratan tanrı Prometheus bu ateşi Zeus'tan çalıp insana ulaştırdı o zaman insan özgürlüğüne kavuştu, aydınlandı. Zeus-Prometeus çatışması/kavgası hümanizmin esin kaynağıdır. Çatışma, Batı modernleşmesinin ana omurgası olarak işlev gördü, görmeye de devam ediyor. (Savaşın ilerlemeye vesile olan bir endüstri vasfıyla işlevsel kılınmasını bu bağlamda değerlendirmek mümkündür.) Katolikliğin ultra-dogmatik, ultra-denetimci, ultra-ceberrut doğasına karşı Protestanlık yerelin imkânlarını kullanarak büyük bir kavga vermek suretiyle tanrının temsilcilerinden intikam aldı. İslâm dünyası toplumlarının tarihinde ise ne tanrı temsilciliğine soyunan din adamları sınıfı ne bilgiyi saklayan yönetici elitler ne de insana düşman bir tanrı tasavvuru söz konusuydu. Âlemlerin rabbi olan Allah (c.c.) hakikatin bilgisini bizzat kendisi bahşediyordu insana. İnsanlar arasından seçtiği kullar aracılığıyla da bu hakikatin nasıl temsil ve tebliğ edileceğini öğretiyordu. Demek ki Batı'nın Zeus'tan mülhem insan düşmanı, ceberrut, çatık kaşlı, korkutucu, despot tanrısına karşın İslâm'ın tanıttığı ilah müşfik, olağanüstü merhametli, latif ve hâdi(hidayet edici/doğru yol bilgisini veren) idi. Binaenaleyh burada çatışma değil Allah'tan insana lütuf, insandan Allah'a ise dua/tazarru/teşekkür/kulluk söz konusudur. Bu iki farklı dünyanın hayata bakışı, sosyal, siyasal, iktisadi, hukuki vb. alanlara ilişkin tasavvuru da doğal olarak farklı olacaktır.

Ancak bütün bu farklılıklara rağmen halkı Müslüman beldelerin büyük bir kısmı Hıristiyanlık içi gerilimin neticesinde projelendirilen modern paradigmayla barışık (ya da uzlaşma hâlinde) yaşamaya ikna edildi. Bu ikna sürecinde sömürgeciliğin etkisi olduğu kadar Müslüman entelektüellerin ve bürokratların uzlaşmacı, senkretik tutumları da önemli ölçüde belirleyiciydi. Tanzimat'la birlikte ulema damarı kesilen Türkiye gibi ülkelerde uzlaşmanın yerini zamanla entegrasyon aldı. Asırlarca Müslüman toplumların önderliği makamında bulunan ulemanın etkisizleşmesi ilmi otoritenin kaybı anlamına geliyordu. Bu kaybın ardından toplumsal önderlik üdebâya(ediplere/edebiyatçılara) geçti.

Üdebâ ise meseleyi epistemolojik referanslar bağlamında ele alabilecek yetkinlikte değildi. Bir kısmı Doğu-Batı farklılığına işaret ederek her iki dünyanın inanç-kültür kodları bakımından birbirine benzemediklerine dikkat çektiler, uyarılarda bulundular. Bu iki dünyanın farklı tasavvur biçimlerine sahip olduklarının farkındaydılar ancak bunu nasıl formüle edeceklerini bilmedikleri gibi İslâmî bilginin nasıl üretileceği hususunda vukufiyet sahibi değillerdi. Edebiyatın kendine mahsus iklimi içinde, büyük ölçüde kendi benmerkezcilikleriyle uzlaşarak, sözlerini söylemeye gayret ettiler. Örgütlü-sistemik-cemaat eksenli bir mücadeleye dâhil ol(a)madılar. Üdebânın diğer bir kısmı ise "beyaz adamın" gönüllü hizmetkârı olmayı kabul etti. Kendileri gibi düşünen bürokratları (devlet gücünü) yanlarına alarak "garb medeniyetine" iltica etmenin zaruretine kamuoyunu ikna etmeye çalıştılar.

Esasında İslâm'ın bütünleyici, birleyici, tevhidi perspektifiyle modern paradigmanın parçalayıcı, çatışmacı, müşrik karakterinin uzlaşması mümkün değildi. Ancak Türkiye özelinde gelinen nokta itibarıyla modern paradigmaya entegrasyonun sağlandığını, hatta İslâm'ın bu entegrasyonu onaylaması için, bizzat Müslümanlar tarafından, olağanüstü çaba gösterildiğini görmek büyük bir trajediye işaret ediyor. Demek ki bugün itibarıyla İslâmcılığın en mühim vazifesi bu entegrasyonun "batıl"lığını izhar etmesi ve modern değerler sisteminin "şirk kültürü"ne kaynaklık ettiğinin Müslüman toplumun bilincine kazınmasını sağlamaktır. Eşanlı olarak paradigma dışı mücadelenin yol haritasına dair de çok yoğun, çok nitelikli çalışmalar öncülük etmesi gerekmektedir. Aksi takdirde sadece Türkiye için değil modern değerler sistemine uyum sağlayan bütün toplumlar için haysiyetli bir gelecekte söz edilemeyecek.

İslâmcılığın önündeki ikinci büyük problem etnik ve mezhebi bencilliklerdir. 20. yüzyılın başında imparatorlukları parçalayarak ulus devlet belasını icat eden ve bu icadını İslâm dünyasına da ithal etmeyi başaran burjuva Protestan medeniyeti, etnik bağnazlıkları normalleştirdi. Bu bağnazlıklar arası çatışmayı filoloji-arkeoloji-antropoloji gibi disiplinlerden edinilen

verilerle besledi. Akabinde ise kendisini hakem kıldı. Türk, Kürt, Arap, Fars arasındaki etnik bağınazlıklar devam ettikçe “beyaz adam” semir-di. Hazin bir şekilde İslâm dünyası toplumları etnik bağınazlıkları içselleştirdi ve bunu “milliyetçilik” gibi albenili bir ambalaja sardı. Bağımsızlığın ancak ve ancak milliyetçiliğe yaslanarak mümkün olacağına inan(dırıl)dı. Oysaki hiçbir milliyetçilik anti-emperyalist/anti-kolonyalist olamazdı çünkü epistemik referansları beyaz adaminkiyle aynıydı.

ETNİK VE MEZHEBİ BENCİLLİKLERİ AŞMAK GEREKİR

Başka bir ifadeyle beyaz adamın bahçesinde yetiş(tiril)miş, onun toprağında boy vermiş, tohumu ona ait bir ideolojiydi milliyetçilik. Katolik evrenselciliğinin mağlup edilmesi için Protestanlar tarafından öne çıkarılmıştı. Aynı dilin konuşulduğu (belli bir etnik topluluğa ait) sınırları belli bir toprak parçası üzerinde Katolik buyrukların egemen olmadığı ulus inşası böyle gerçekleşti. Kiliseler bile millileşti. Her ulus kendi kilisesini inşa etti ve üzerine bayrağını astı. İslâm dünyası toplumları da ulusal bilince eriştikçe ümmetten(ümmet bilincinden) koptu. Kendisiyle efsunlandı. Tarihi kendisiyle başlattı. İslâm’ı ulusal bilincine uygun düşecek tarzda yorumladı başka bir ifadeyle araçsal kıldı. Türk İslâm’ı, Kürt İslâm’ı, Arap İslâm’ı, Fars İslâm’ı, Mağrip İslâm’ı gibi bölgesel-etnik yorumlarla mücehhez yaklaşımlar öne çıktı. Müslümanların düşünsel birikimi bile bu yaklaşımlara göre kategorize edildi. Türkler için Hanefi-Maturidi, Kürtler için Şafi-Eşari, Araplar için Hanbeli-Selafi, Farslar için Şii-Mutezili gelenek öne çıkarıldı ve bunların birbirleriyle irtibatı zayıflatıldı. Yüce İslâm’ın hak-batıl mücadelesi eksenli tarih perspektifi yerine millî tarih yorumları terviç edildi. Türkiye özelinde son yıllarda sık kullanılan “yerlilik ve millilik” sloganlarını da bu bağlamda değerlendirmek gerekir. İran’ın her geçen gün Safevi Şiiliğine avdet etmesi, Mısır’ın Kıpti-Arap geçmişine sürekli atıf yapması, Suudi Arabistan’ın Mekke ve Medine’ye ev sahipliği yapmaktan ötürü kendisini merkezde konumlandırmaya ve Vehhabiliği ihraç etmeye dönük adımları ümmet bilincinin yara aldığı için işaretleridir. İslâmcı ideoloji bu etnik-

mezhebi bağınazlıkların aşılması için inisiyatif almak ve ümmet bilincinin tahkim edilmesine dönük çabalara yeniden hız vermek zorunda. Sözü ettiğimiz İslâm dünyası toplumlarının entelektüel-âlim kadrolarıyla iş birliği yaparak, halkların birbirlerine karşı önyargılarını izale etmek ve etnik-mezhebi aşırılıklardan kaynaklı kan kaybının önüne geçmek gerekiyor.

Kaldı ki küresel sistem artık ulus devletlerden de hazzetmiyor. Bu yapıları pazarın-şirketokrasinin egemenliği için tehdit konumuna yerleştiriyor. Parçalayıcı, çatışmacı, müşrik karakterli bu sistemle ancak ümmet bilincine yatırım yaparak mücadele edilebilir. Aksi takdirde ulus devletlerin dayanma şansı yok. Postmodern şirk kültürü, ulus altı grupların (bunlara dezavantajlı gruplar da deniyor) yasal güvenceye kavuşturulması için olağanüstü çaba gösteriyor. Mikro milliyetçilikleri terviç ediyor. 20. yüzyılda demokrasi ve insan hakları klişelerine yaslanarak meşrulaştırdığı sömürgeci müdahalelerini şimdi “cinsel serbestlikler”, “kadın hakları”, “hayvan hakları” klişeleriyle veya alt kültür gruplarının “hak”larının savunulması amacıyla gerçekleştirmek istiyor. Türkiye bu müdahaleleri aşmak için şimdilik yerlilik ve millilik klişelerine sığındı. Ancak bunlarla direnemez. Hatta daha fazla kan kaybede(bili)r. Çünkü bu klişelerin epistemik referansı da burjuva Protestan kültür kodlarıdır. Dolayısıyla İslâm’a hicret etmekten başka çare görünmüyor. Modern/postmodern paradigmanın İslâm’ın ruhuna bütünüyle yabancı olduğu, bu paradigmadan esinlenen bütün tasavvur biçimlerinin, kavramsal çerçevelerin felaha değil inhirafa sebep olacağı, esas yapılması gerekenin İslâmî referanslar temelinde bir bilgi-tarih, zaman, mekân, toplum, devlet, siyaset, iktisat, bilim tasavvuru inşa etmek (yani epistemolojik bağımsızlık savaşı başlatmak)

21. yüzyıla “muhafazakâr demokrasi” ile giriş yapan Türkiye bu terkibe yaslanarak bir yandan geleneksel kodlarını muhafaza ve ihya etmeyi murat ederken, diğer yandan modern dünyanın aldığı yeni şekle demokrasi aracılığıyla intibak etmeyi arzuluyordu.

olduğu, bununsa uzun erimli ve zahmetli bir çaba gerektirdiği, bu çabanın ilmî-entelektüel bağımsızlık olmadan inşa edilemeyeceği gerçeğini artık daha güçlü bir şekilde dile getirmeli İslâmcılık.

Tanzimat’tan bu yana muhafazakârlık, sağcılık, solculuk, milliyetçilik vb. isimler altında süregelen modernleşme serüvenimizin Müslüman bilincini tarumar ettiği, onu iki arada bir derede (ne doğulu ne batılı olan) amorf bir kimliğe/kişiliğe icbar ettiği ve hâlihazırda yakinen müşahede edileceği üzere modern/post modern değerler sistemine tam entegrasyona sürüklendiği, İslâm’ı ise manevi bir tatmin vasıtasına indirgeyip ulusal bilincin stepnesi olmaya zorladığı ayan beyan ortadadır. İslâmcılık ayan beyan ortada olan bu gerçekliğin farkında olan bir toplumsal-siyasal hayatın inşasında rol almak mecburiyetindedir.

İslâm’ın siyasal ufku ve derinliği üzerine yoğunlaşmak, Müslüman toplumları siyasal özne olmaya davet ve ikna etmek, İslâm-siyaset ilişkisini “siyasal İslâm” terkihi aracılığıyla kriminal bağlama hapseden Avrupamerkezci sosyal bilimler perspektifinden teberri edilmedir. Demokratik, liberal, çoğulcu (*pluralist*) söylemlerin efsunundan kurtularak mübarek İslâm’ın ilke ve prensiplerinden ilham alan bir siyasal modeli insanlığın gündemine taşımak İslâmcılığın boynunun borcudur. Hâlihazırda cari siyasal sistemin bütün kavramları Fransız İhtilali esinli olmasına, yani Hıristiyanlık içi gerilimin izlerini taşımasına (demek ki Hıristiyanlığın yeni bir versiyonundan ilham almasına, yani “dini” bir içerik taşımasına) rağmen eleştiri konusu olmazken; Museviliğin (Tevrat’ın) ilham verdiği Siyonizm bütün barbarlığına rağmen

Musevilik-siyaset ilişkisi tartışılmazken, her nedense, İslâm’dan esinlenen bir siyasal model önerisi söz konusu olduğunda başta yerli “beyaz adamlar ve kadınlar” olmak üzere büyük bir itiraz dalgası yükselmektedir.

İslâm’ın kendine özgü(n) siyasal bir model üretemeyeceği algısı Müslümanlar arasında bile öylesine güçlü ki, beyaz adamın bir şey yapmasına gerek kalmıyor. 21. yüzyıla “muhafazakâr demokrasi” ile giriş yapan Türkiye bu terkibe yaslanarak bir yandan geleneksel kodlarını muhafaza ve ihya etmeyi (ki bu kodların Osmanlı-Selçuklu esinli olduğunu söyleyebiliriz) murat ederken, diğer yandan modern dünyanın aldığı yeni şekle demokrasi aracılığıyla intibak etmeyi arzuluyordu. Sözüünü ettiğimiz terkihin epistemik referansı burjuva Protestan kültür kodları olduğu için ürettiği sosyal gerçeklik te bu referansa uygun şekilde tecelli etti. Muhafazakârlık aracılığıyla İslâm sulandırıldı, aşındırıldı, pörsütüldü ve araçsallaştırıldı. Demokrasi vasıtasıyla ise ülkemiz “açık toplum”a konumlandırıldı, şirketokrasi düzeninin yutabileceği kıvama ge(tiri)ldi. Başka bir deyişle üzerinde her türlü operasyonun yapılabildiği, kırmızı çizgileri olmayan, esnek-akışkan kimliklerin arz-ı endam ettiği, konfor alanına hanel gelmemesi şartıyla başında kimin olduğunu sorun etmeyen, yersiz-yurtsuz kişilerin yuvasına dönüştürüldü.

Bu sürece direnmek için devlet katında alınan önlem ise, yukarıda da zikrettiğimiz üzere, yerlilik ve millilik klişelerine sığınmak oldu. Birkaç yıldır ise 1990’lı yılların sonunda tarih sahnesinden çekilen Kemalizm’e (bir kurtuluş ideolojisi olarak) avdet etme durumu söz konusu. Bu ideolojinin antiemperyalist ve millici olduğuna dair yanıltıcı argümanlar Mao esinli kişiler/gruplar ve neofaşist yapılar aracılığıyla tedarik ediliyor. Muhafazakâr demokrasiyle Kemalizm’in imtizacından nasıl bir Türkiye doğacağını tahmin etmek güç değil. İslâmcılık, antiemperyalizm söyleminden güç devşirmeye çalışan bu ideolojik sapmaların bünyelerinde barınan gayr-ı İslâmî unsurları deşifre etmek ve bu ülkenin varlığını İslâm’a borçlu (yani dârü’l-İslâm) olduğunu izhar etmekle de mükelleftir.